

v podstatě smlouvou podle § 1380 obč. zák. Není proto soudním rozhodnutím a zejména není soudním svolením k výpovědi podle ustanovení § 1 (2) čís. 9, 12 a 13 zák. o ochr. náj. Soud nezkoumá při smíru stran o náhradním bytě ani, zda pronajímatel má důležité příčiny k výpovědi ve zmíněných místech zákona uvedené, ani zda náhradní byt je dostačující, pokud se tkne přiměřený. Soud běře toliko k vědomosti, že a jak se strany dohodly, a nemohl by jejich dohodě ani brániti, i kdyby bylo zřejmé, že předpokladům řečených ustanovení zákona není vyhověno, i kdyby totiž ani žalobce neměl důležité příčiny k výpovědi ani žalovaný nevznosl nároku na náhradní byt. Platí proto obšírné důvody úvodem zmíněných rozhodnutí i pro souzený případ. Jejich správnost jinak ani stížnost sama nenapadá. Stačí proto na ně jen odkázati.

Čís. 6893.

Ručení banky za škodu, rozšířila-li neprávem komitentův směnečný závazek.

Škodou na jmění není jen zmenšení aktiv, nýbrž i rozmnožení pasiv. Vzešel-li komitentovi vzhledem k nesprávnému počínání si banky dluh stanovený pravoplatným rozsudkem, k jehož vydobytí byla také již vedena exekuce, jest komitent oprávněn domáhati se na bance, by zaplatila dluh jejím neoprávněným postupem vzešlý buď jemu (komitentovi) nebo věřiteli onoho dluhu anebo by ho osvobodila jinakým způsobem od zaplacení dluhu. Komitent jest oprávněn domáhati se i náhrady útrat prosouzeného sporu proti věřiteli a útrat exekuce. Nemůže se však současně domáhati na bance, by obstarala též zrušení exekuce.

(Rozh. ze dne 10. března 1927, Rv I 1084/26.)

Žalovaná banka sloučila bez svolení žalobce Pavla V-a dne 10. prosince 1921 účet, který zřídila dne 23. srpna 1920, poskytnuvši úvěr Adolfu D-ovi do výše 300.000 Kč, který zněl na Pavla V-a a Adolfa D-a a byl kryt směnkami v téže výši, spolupodepsanými žalobcem, s účtem zřízeným pro Adolfa D-a dne 28. května 1920, znějícím původně na 200.000 Kč, a současně převedla na květnový účet D-ův záruční směnku žalobcovu 100.000 Kč. Tuto směnku převedla žalovaná později na Josefa V-a, který na jejím základě vymohl si proti Adolfu D-ovi a žalobci směnečný platební příkaz, kterým bylo oběma uloženo, by rukou společnou a nerozdílnou zaplatili Josefu V-ovi 100.000 Kč s úroky a útratami, jež činily celkem 16.506 Kč 70 h. Při dražbě byly prodány žalobcovy zlaté hodinky a výtěžek 1.650 Kč byl vydán vymáhajícímu věřiteli. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované bance, aby žalovaná byla uznána povinnou, zaplatiti buď žalobci nebo za něho Josefu V-ovi 100.000 Kč s 6%ními úroky, útratami nebo žalobce jinakým způsobem osvoboditi od povinnosti k placení Josefu V-ovi. Při roku dne 9. července 1925 žalobce rozšířil žalobní nárok také v ten smysl, že žalovaná strana povinna jest obstarati zrušení exekucí již provedených. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě potud, že uznal

žalovanou povinnou obstarati zrušení exekucí, jež Josef V. proti žalobci provedl, a uznal dále žalovanou povinnou zaplatiti žalobci 1650 Kč; jinak žalobu pro tentokráte zamítl. O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobcovu odvolání potud, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobci 1.650 Kč, dále zaplatiti buď žalobci nebo za něho Josefu V-ovi 100.000 Kč s úroky a útratami po srážce 1.650 Kč aneb osvoboditi žalobce jiným způsobem od závazku platiti Josefu V-ovi dluh právě uvedený; odvolání žalované banky vyhověl pak potud, že zamítl žalobní žádost, by byla žalovaná uznána povinnou obstarati zrušení exekucí (zřízením vnučeného zástavního práva atd.), jež provedl Josef V. proti žalobci ku vydobytí 100.000 Kč s přísl. D ů v o d y: Vychází-li se ze zjištění, že spojení obou účtů D-ových a přenesení žalobcovy záruky (s bianco-směnkou na 100.000 Kč) na spojený účet stalo se bez žalobcova svolení, nelze přisvědčiti k vývodům strany žalované, že žalobní žádání mělo býti vůbec zamítnuto proto, jelikož jde o žalobu o náhradu škody, žalobce však skutečně škody na majetku nebo na právech neutrpěl, nýbrž snad jen újmu na zájmech. Žalovaná dovozuje dále, že první soud bere za prokázanou škodu toliko částkou 1.650 Kč a že mohla by proto žalovaná býti odsouzena nejvýše, by zaplatila tento peníz; v celém ostatním obsahu, že bylo žalobu zamítnouti. Útraty sporu a exekuce že prý zavinil žalobce sám tím, že vedl s V-em bezdůvodný spor a že nezaplatil včas, k čemu byl právoplatně odsouzen. Pokud žalobce nezaplatil to, oč žaluje, že je žaloba alespoň předčasnou. Žalobní prosba že je částečně neurčita, jednotlivé části žalobního žádání že nemohou vedle sebe logicky obstáti, že žalobní nárok je promlčen, a že rozsudek ukládá žalované plnění nemožné, odsuzuje ji, by obstarala zrušení exekucí, jež proti žalobci vede Josef V. Vůči tomu jest uvést: Jest zjištěno, že spojení obou účtů Adolfa D-a stalo se bez žalobcova svolení a že onen dluh D-ův, za který se žalobce žalované zaručil, pominul zaplacením již v roce 1923. Krycí směnku na 100.000 Kč převedla žalovaná na Josefa V-a neprávem. Žalobce, ač dostal již úplně svému rukojemskému závazku, byl právoplatně odsouzen zaplatiti Josefu V-ovi 100.000 Kč s úroky a útratami. K dobytí pohledávky té vedeny byly proti žalobci různé exekuce; při dražbě prodány jeho zlaté hodinky se řetízkem a výtěžek 1.650 Kč vydán vymáhajícímu věřiteli. Spor i exekuce a výlohy s tím spojené, jichž výše je nesporna, zavinila žalovaná svým nesprávným, právu se příčícím postupem. Je proto povinna nahraditi žalobci škodu, jež mu z toho vzešla, a za tím účelem uvést vše, pokud možno, v předešlý stav; pokud by to nebylo možno, dáti náhradu (§§ 1293, 1294, 1295, 1323 obč. zák.). Žalobce domáhal se, aby žalovaná byla uznána povinnou a) zaplatiti buď jemu, b) nebo za něj Josefu V-ovi 100.000 Kč s úroky a útratami, c) nebo žalobce jiným způsobem osvoboditi od povinnosti zaplatiti tento peníz s příslušenstvím Josefu V-ovi, d) obstarati zrušení exekucí Josefem V-em proti žalobci již provedených. Právem uznal první soud žalovanou stranu povinnou, by zaplatila žalobci 1.650 Kč (se 6% ními úroky od 28. srpna 1925), kteroužto částku Josef V. na žalobci za tohoto sporu již vymohl; pohledávka V-ova činila tedy v čase vynesení rozsudku o těchto 1.650 Kč méně. Nebylo však

důvodu nevyhověti žalobnímu žádání pod a)—d) uvedenému, ohledně zbytku pohledávky vysouzené V-em (100.000 Kč s úroky a útratami po srážce 1.650 Kč s úroky od 28. srpna 1925). Žádání pod a)—c) uvedené je žádáním alternativním. Žádáním takovým ponechává žalobce žalovanému právo volby sprostí se závazku tím neb oním způsobem. Ponechal-li pak žalobce žalované právo volby, by zaplatila buď jemu nebo přímo Josefu V-ovi peníz potřebný k uspokojení vykonatelné pohledávky V-ovy (nyní jejího zbytku) nebo aby žalobce jiným způsobem osvobodila (zprostila) od povinnosti uspokojiti V-a, nebylo závady vyhověti tomuto přípustnému alternativnímu žádání a uznati podle něho. Také odvolání strany žalované bylo částečně vyhověti a změnití rozsudek prvního soudu ve výroku, že je žalovaná povinna obstarati zrušení exekucí Josefem V-em vedených v ten smysl, že se tato část žalobního žádání zamítá. Především není správným názor, že žádané zrušení exekucí je pojmem širším, v němž jiné možnosti a alternativy jsou již zahrnuty, jinými slovy, že žalobce již zrušením exekucí těch dosáhne účelu, jehož se sporem tím domáhá, totiž, aby byl sprostěn povinnosti platiti Josefu V-ovi. Neboť, i kdyby exekuce již zavedené byly zrušeny, mohl by V. na základě exekučního titulu, jež si proti žalobci dobyl vymoci si proti žalobci jiné exekuce. Mimo to však není žádání, že žalovaná strana je povinna obstarati zrušení exekucí těch, žádáním alternativním a nelze straně žalované, když jí žalobce sám ponechal právo sprostí se závazku zaplacením zažalovaného peníze k jeho rukám, ukládati vedle toho ještě povinnost, by postarala se o to, aby Josef V. zakročil o zrušení exekucí. Zaplatí-li žalovaná přímo žalobci, což jí žalobce ponechal na vůli, bude jemu náležití, by V-a uspokojil a vymohl si na něm zrušení exekucí. A i kdyby žalovaná zaplatila V-ovi, nebo jej jinak uspokojila, nebo s ním se vypořádala, byl by V. povinen zakročiti o zrušení exekucí a mohl by se toho žalobce na něm domáhati a to po případě pouhou žádostí podle §u 40 ex. ř. K tomu přistupuje, že 1.650 Kč bylo V-ovi již zaplaceno a to ze jmění žalobcova.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Jest zjištěno, že žalovaná banka sloučila bez svolení žalobcova dne 10. prosince 1921 účet, který zřídila dne 23. srpna 1920, poskytnuvši úvěr Adolfu D-ovi do výše 300.000 Kč, který zněl na Pavla V-a a Adolfa D-a a byl kryt směnkami v téže výši, spolupodepsanými žalobcem, s účtem zřízeným pro Adolfa D-a dne 28. května 1920, znějícím původně na 200.000 Kč, který však před provedením sloučení obou účtů byl debetní penízem 224.051 Kč 64 h, kdežto srpnový účet byl v téže době pasivní již jen penízem 199.450 Kč. Pozdějším platem žalobcovým v roce 1923 a platy, které konal Adolf D. v roce 1921 (135.000 Kč) byl by býval srpnový účet úplně vyrovnán. Současně převedla žalovaná na květnový účet D-ův také záruční směnkou žalobcovu 100.000 Kč. Tím ovšem neprávem rozšířila směnečný závazek žalobcův na dluh D-ův, původně nezaručený, a zodpovídá z toho žalobci (§ 1295 obč. zák.).

Není sporno, že žalovaná směnku tuto převedla později na Josefa V-a, který na jejím základě vymohl proti Adolfu D-ovi a žalobci směnečný platební příkaz, kterým bylo oběma uloženo, aby rukou společnou a nedílnou zaplatili žalobci 100.000 Kč se 6% úroky od 11. března 1924 a útratami, které s útratami sporu a exekuce vedené proti žalobci činí úhrnem 16.606 Kč 70 h, správně 16.506 Kč 70 h. Při dražbě byly prodány žalobcovy zlaté hodinky s řetízkem a výtěžek 1.650 Kč byl vydán vymáhajícímu věřiteli. Jde tedy jen o to, zda zjištěný, pokud se týče doznaný postup banky odůvodňuje také žalobou uplatněný nárok, který, jak žalovaná v dovolání správně uvádí, a jak jej také pojímá odvolací soud, jest povahou svojí nárokem z náhrady škody. Žalovaná banka má za to, že by se žalobce mohl na ní domáhati náhrady škody jen tehdy, kdyby byl peníz, k němuž byl ve směnečném sporu právoplatně odsouzen se vším příslušenstvím, zejména také s útratami exekuce zaplatil, neboť pak by prý teprve utrpěl újmu na majetku a mohlo by se mluvíti o škodě. Žalovaný nenahradil však dosud (nepřihlíží-li se k výtěžku za prodané hodinky s řetízkem 1.650 Kč) ničeho. Není prý proto odůvodněn výrok rozsudku odvolacího soudu, pokud jím byla žalovaná odsouzena, by zaplatila žalobci neb za něho Josefu V-ovi 100.000 Kč se 6% úroky od 11. března 1924 a útratami 16.606 Kč 70 h (správně 16.506 Kč 70 h) po srážce 1.650 Kč s 6% úroky od 28. srpna 1925 — neb aby osvobodila žalobce jinakým způsobem od závazku platiti tento dluh Josefu V-ovi, zvláště když se vůči tomuto k náhradě škody neb k tomu, že osvobodí žalobce od jeho závazku, nikdy nezavázala. Než tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Podle §u 1293 obč. zák. jest škodou každá újma, která byla někomu učiněna na jmění, právech nebo na jeho osobě. Škodou na jmění není však jen zmenšení aktiv, nýbrž také rozmnožení pasiv. Počinem žalované vzešel žalobci dluh stanovený právoplatným rozsudkem, k jehož vydobytí byla již také vedena exekuce, a jímž byla zejména zatížena také polovice jeho reality, takže žalobce již nyní utrpěl majetkovou újmu. Jestliže se tedy domáhá, by žalovaná uvedla vše v předešlý stav odklizením jeho dluhu ať již kterým-koli ze tří v žalobní prosbě alternativně uvedených způsobů, jakož i náhrady za prodané hodinky s řetízkem, jest nárok jeho v zákoně plně odůvodněn. (§§ 1293, 1294, 1295, 1323 obč. zák.). Že žalovaná zodpovídá za útraty sporu a exekuce, dovodil již správně odvolací soud a stačí tu poukázati k důvodům napadeného rozsudku. Rozsudečné, tak jako ostatní poplatky ze sporu vzešlé jest částí útrat sporu a nemění ničeho na této jeho právní povaze okolnost, že je vyměřuje a vymáhá státní úřad pro sebe. Odvolací soud posoudil však věc po právní stránce správně také, pokud zamítl žalobní žádost směřující k tomu, aby byla žalovaná uznána povinnou, obstarávati zrušení exekucí, které Josef V. pro svou pohledávku 100.000 Kč s příslušenstvím vymohl proti žalobci. Primérním účelem žaloby, jak z celého jejího obsahu zřejmě vysvitá, jest sprostění žalobce dluhu. Zrušení exekuce jest jen toho důsledkem. To vystihl žalobce sám, třeba že plnění dle rozšířené žalobní prosby prohlašuje za plnění alternativní, jímž ve skutečnosti není. Žalobce rozšířil žalobní prosbu při roku dne 9. července 1925 v ten smysl, »že jest

žalovaná strana povinna obstarati zrušení exekucí již provedených, totiž...«, tedy vlastně nikoli alternativně, pak ovšem vysvětlil, kam cílí rozšíření žaloby, uváděje, že nejde o přímé zrušení exekuce, nýbrž jen o to, by byla žalovaná strana uznána povinnou opatřiti zrušení exekuce anebo sjednati jeho zákonné předpoklady, tedy zdánlivě alternativně. Takovýmto zákonným předpokladem jest však v prvé řadě zaplacení neb jinaké vypořádání se s věřitelem, zde s Josefem V-em ať již přímo neb nepřímou, a o to žalobci vlastně jde a k tomu právě byla odsouzena žalovaná výrokem odvolacího soudu. Uvádí proto odvolací soud správně, že žalobní návrh na zrušení exekuce není návrhem alternativním, neboť se jím účel žaloby nevyčerpává, tak jak je tomu při jednotlivých návrzích v odst. A č. 2 rozsudečného výroku. Vždyť pouhým zrušením exekuce, k němuž by mohlo dojíti po případě pouhým upuštěním vymáhajícího věřitele od exekuce, nebyla by dotčena jeho pohledávka a tudíž ani žalobcův dluh, a prosté zrušení exekuce již povolené nebylo by samo o sobě ještě postačitelým důvodem pro opoziční žalobu při povolení exekuce nové. K tomu přistupuje ještě úvaha, že žalobce sám ponechal žalované právo, by se svého závazku sprostila zaplacením žalovaného peníze k jeho rukám. Nelze jí tedy ukládati vedle toho ještě povinnost, by se postarala o to, by Josef V. zakročil o zrušení exekucí, neboť zaplatí-li přímo žalobci, bude na něm, aby on V-a uspokojil a vymohl na něm zrušení exekucí. Uvádí-li konečně žalobce v dovolání, že jest jisto, že by Josef V. k vyzvání žalované banky exekuce zrušil, ježto se postup směnkou na něho stal jen na oko, poněvadž mu banka ničeho nedluhovala, ani směnku nedarovala, tak že byl V. vlastně jen jejím plnomocníkem, dotýká se otázky, která nespadá v rámeček tohoto sporu.

Čís. 6894.

Úmluva před válkou, že jest splátku zapraviti v rakouských zlatých mincích s vyloučením papírových peněz, nepřiči se zákonnému zákazu ani dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 10. března 1927, Rv I 1427/26.)

Smlouvou z roku 1907 zavázaly se žalované, že zaplatí žalobci splátku 50.000 K v rakouských zlatých mincích s vyloučením papírových peněz. Žalobě o zaplacení 50.000 K ve zlatě v ceně 315.000 Kč bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Není sporu o tom, že smlouva ze dne 7. června, pokud se týče 1. července 1907 není smlouvou o zápůjčku (§§ 983 až 1001 obč. zák.). Než na tom nezáleží, nýbrž rozhoduje, že žalované se touto smlouvou zavázaly, že poslední splátku 50.000 K zaplatí žalobci v rakouských zlatých mincích s vyloučením papírových peněz. Bylo tudíž předmětem